

Havresorter 2019

Af Ninna Boesen

Anbefalinger:

- Til gryn og glutenfri gryn - Symphony og Seldon.
- Til foder –Poseidon, Delfin og Symphony.

Havre er den vårsæd, som har været hårdest ramt af tørken i år. Havren har både været hårdt ramt i forhold til udbytter, men også i forhold til kernestørrelser, hvilket har betydet at flere partier ikke er blevet til grynhavre. Dette er også afspejlet i priserne for grynhavre, som ligger højt. Det forventes dog - grundet det store omlægningsareal - at priserne på foderhavre vil falde til foråret.

Generelt er havre en god afgrøde for økologisk planteavl. Den har stabile udbytter og er god til at konkurrere imod ukrudt. Den kan derfor også bruges i en strategi imod rodukudt. Havre skal generelt sås tidligt og forsøg har vist, at der kan være et udbyttetab på op til 0,79 hkg/ha pr. dag såningen udsættes efter, at jorden er tjenlig i foråret. Havre kvitterer godt for en god forfrugt og er effektiv til at udnytte kvælstoffet fra bl.a. efterafgrøder, kløvergræs og dybstrøelse.

Afskalning af havre til foder

Traditionelt set har havre ikke været første valg, når det gælder foder. Dette skyldes, at havre har en svær fordøjelig skal. De senere år har der været eksperimenteret med afskalning af havre. Dette øger foderværdien, så den kommer op på niveau med hvede og rug, men med et højere indhold af fedt og protein. Dette er især velegnet til økologiske malkekøer, hvor foderet ofte har et for lavt fedtsyreindhold – især hvis proteindelen er baseret på hestebønner. Pga. den øgede foderværdi betaler omkostningerne ved afskalning sig hjem igen ifølge foreløbige resultater. Havreskallerne kan bruges som strøelse, i stedet for halmdelen i foderet til golde køer eller brændes i et halmfyr. Der er både mulighed for at købe sit eget afskalningsanlæg eller benytte et mobilt anlæg.

Havre til gryn og glutenfri gryn

Grynhavre og glutenfri grynhavre kan sælges til en højere pris (20-30 kr./hkg ekstra for grynhavre og yderligere 20-30 kr./hkg for glutenfri grynhavre). Til gengæld er der ekstra krav til kvaliteten. Der er krav til kernestørrelse (HL-vægt, typisk over 54 kg/hl), farve og indhold af svampe (fusarium og mykotoksiner). Svampe kan undgås ved korrekt rensning, tørring, nedkøling og opbevaring af kornet. For at opnå høj HL-vægt er det vigtigt at så tidlig, så et plantetal på omkring 400 planter/m², og at vælge en sort, der egner sig som grynhavre.

Glutenfri havre må ikke indeholde noget som helst gluten. Havre indeholder naturligt intet gluten. Det er derfor vigtigt at holde afgrøden fri for andre kornarter, som indeholder gluten (hvede, byg og rug). Det vil være hensigtsmæssigt at placere havren til glutenfri dyrkning i sædskiftet efter vinterraps, kløvergræs, hestebønner, ærter o. lign. Andre forureningskilder

er gennem mejetærsker og opbevaring. Glutenfri havre skal derfor høstes med en ren mejetærsker og opbevares separat.

Anbefalede sorter 2019

I de økologiske sortsforsøg i år blev sorterne Delfin og Poseidon afprøvet. Poseidon opnår de højeste udbytter, hvis man medtager udbytterne fra de foregående års forsøg. Delfin er kun blevet afprøvet i 2017 og 2018, men viser et godt forholdsmæssigt udbytte i 2018. Det bliver spændende at følge denne sort fremover.

Vi forventer foreløbigt at økologisk udsæd af sorterne Poseidon, Dominik, Delfin, Symphony, Gry og Seldon vil blive udbudt i 2019.

Til gryn og glutenfri gryn anbefales Symphony, pga. det høje udbytte kombineret med høj HL-vægt. Seldon opnår rigtig gode resultater i forhold til HL-vægt og er derfor også velegnet til gryn og glutenfri gryn. Til foder anbefales Poseidon og Delfin, som har vist gode udbytter i økologisk dyrkning, men opnår lavere HL-vægt. Dominik er nematoderesistent og kan vælges, hvis der har været problemer med nematoder i marken. Dominik har ikke klaret sig godt i forhold til udbytter.

Tabel 1. Afprøvning af økologisk havre 2018. Disse resultater af Landsforsøgene® 2018 er foreløbige, og de endelige resultater kan derfor være afvigende.

Sorter	Udbytte			HL-vægt Kg/hl	Strå længde cm	Fremavlsareal ha
	hkg/ha	fht	fht flerårig			
Blanding	42,3	100	-	51,3	74	-
Delfin	43,7	103	95	51,4	72	64
Poseidon	44,1	104	102,7	51,1	71	290

Billede 1. Havresorten Poseidon med undersået hvidkløver som grøngødning.